

# A TANTÁRGY ADATLAPJA

*Esztétika*

Egyetemi tanév 2025/2026

## 1. A képzési program adatai

|                                     |                              |
|-------------------------------------|------------------------------|
| 1.1. Felsőoktatási intézmény        | Babeş-Bolyai Tudományegyetem |
| 1.2. Kar                            | Történelem és Filozófia      |
| 1.3. Intézet                        | Magyar Történeti Intézet     |
| 1.4. Szakterület                    | Történelem                   |
| 1.5. Képzési szint                  | Alapképzés (BA)              |
| 1.6. Tanulmányi program / Képesítés | Filozófia, Művészettörténet  |
| 1.7. Képzési forma                  | Nappali                      |

## 2. A tantárgy adatai

|                                          |           |            |                                      |                      |   |                      |           |
|------------------------------------------|-----------|------------|--------------------------------------|----------------------|---|----------------------|-----------|
| 2.1. A tantárgy neve                     | Esztétika |            |                                      |                      |   | A tantárgy kódja     | HLM2501   |
| 2.2. Az előadásért felelős tanár neve    |           |            | Dr. Gregus Zoltán egyetemi adjunktus |                      |   |                      |           |
| 2.3. A szemináriumért felelős tanár neve |           |            | Dr. Gregus Zoltán egyetemi adjunktus |                      |   |                      |           |
| 2.4. Tanulmányi év                       | II        | 2.5. Félév | 3                                    | 2.6. Értékelés módja | K | 2.7. Tantárgy típusa | Szaktárgy |

## 3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

|                                                                                                 |    |                      |    |                               |            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|----|----------------------|----|-------------------------------|------------|
| 3.1. Heti óraszám                                                                               | 4  | melyből: 3.2 előadás | 2  | 3.3 szeminárium/labor/projekt | 2          |
| 3.4. Tantervben szereplő összóraszám                                                            | 56 | melyből: 3.5 előadás | 28 | 3.6 szeminárium/labor         | 28         |
| <b>Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:</b>  |    |                      |    |                               | <b>óra</b> |
| A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása                       |    |                      |    |                               | 14         |
| Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás                  |    |                      |    |                               | 10         |
| Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása            |    |                      |    |                               | 10         |
| Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)                                                            |    |                      |    |                               | 4          |
| Vizsgák                                                                                         |    |                      |    |                               | 4          |
| Más tevékenységek:                                                                              |    |                      |    |                               |            |
| <b>3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszama</b> |    |                      |    |                               | <b>42</b>  |
| <b>3.8. A félév összóraszama</b>                                                                |    |                      |    |                               | <b>98</b>  |
| <b>3.9. Kreditszám</b>                                                                          |    |                      |    |                               | <b>4</b>   |

## 4. Előfeltételek (ha vannak)

|                      |  |
|----------------------|--|
| 4.1. Tantervi        |  |
| 4.2. Kompetenciabeli |  |

## 5. Feltételek (ha vannak)

|                                                        |                                    |
|--------------------------------------------------------|------------------------------------|
| 5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei            | Videoprojektor vagy okostábla      |
| 5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei | A szemináriumi szövegek elolvasása |

## 6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

|                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Szakmai/kulcs-kompetenciák  | <p>C1 A filozófia elméleti és történeti alapjainak beazonosítása és megfelelő alkalmazása: elvek, értékek, etikák, gondolkodási módozatok és gyakorlatok</p> <p>C2 Általános és ágazati filozófiai gondolatok, témák és problémák rendszerezése és megfogalmazása</p> <p>C3 Megoldások, konklúziók vagy alternatív probléma-megközelítések erős és gyenge pontjainak a kritikai gondolkodás (logikai elemzés és értékelés) általi beazonosítása</p> <p>C4 Az emberi cselekedetek, tapasztalatok és létezés okainak, elveinek és értelmének a kimutatása</p> |
| Transzverzális kompetenciák | <p>CT1 Közepes nehézségű problémahelyzetek realista, illetve mind elméleti, mind gyakorlati érveléssel való kezelése, hatékony megoldásuk érdekében</p> <p>CT2 A hatékony multidiszciplináris csoportmunka technikáinak a különböző hierarchikus szinteken való alkalmazása</p>                                                                                                                                                                                                                                                                             |

## 7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

|                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 7.1 A tantárgy általános célkitűzése | <ul style="list-style-type: none"> <li>Az esztétikai gondolkodásmód alapjainak szisztematikus és történeti megvilágítása,</li> <li>Az esztétikai alapfogalmak megfelelő használata</li> </ul>                                                                                                                                                                  |
| 7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései  | <ul style="list-style-type: none"> <li>Az esztétika történetében fellelhető gondolkodásmódok és rendszerek bemutatása,</li> <li>A történetileg kialakult esztétikai alapfogalmak (esztétikai tapasztalat, ízlés, ítélőerő, műalkotás, szerző, befogadás) és esztétikai értékkategóriák (szép, fenséges, tragikum stb.) megvilágítása és értelmezése</li> </ul> |

## 8. A tantárgy tartalma

| 8.1 Előadás                                                                      | Didaktikai módszerek   | Megjegyzések |
|----------------------------------------------------------------------------------|------------------------|--------------|
| 1. Bevezetés az esztétikába. Az esztétikai gondolkodás kialakulása és mibenléte  | Előadás és beszélgetés |              |
| 2. Az esztétikai tárgy sajátossága. Szemlélet és jelentésesség                   | Előadás és beszélgetés |              |
| 3. A műalkotás jellemzői. Ontológiai kérdések: a műalkotások és a tárgyak világa | Előadás és beszélgetés |              |
| 4. A művészet mint narratív modell.                                              | Előadás és beszélgetés |              |
| 5. A történet és a szűzsé felépítésének jellemzői                                | Előadás és beszélgetés |              |
| 6. Az esztétikai ízlés és kritériumai                                            | Előadás és beszélgetés |              |
| 7. Az esztétikai tapasztalat kérdése                                             | Előadás és beszélgetés |              |
| 8. A spontán sematizáció és a produktív képzelőerő elve                          | Előadás és beszélgetés |              |
| 9. Az ítélőerő működése                                                          | Előadás és beszélgetés |              |
| 10. Értékkategóriák: mi a szépség?                                               | Előadás és beszélgetés |              |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                        |              |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|--------------|
| 11. Értékkategóriák: mi a fenséges?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Előadás és beszélgetés |              |
| 12. A művészet átértékelése az érzékiség szférájában                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Előadás és beszélgetés |              |
| 13. A művészet mint létköltés                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Előadás és beszélgetés |              |
| 14. Az alapvető fogalmak és ismeretek összefoglalása                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Előadás és beszélgetés |              |
| <p>Könyvészet</p> <p>Almási Miklós: <i>Anti-esztétika</i>. Helikon. Budapest, 2003.<br/> Arisztotelész: <i>Poétika</i>. PannonKlett, Budapest, 1997.<br/> Blanchot, Maurice: A műalkotás jellemzői. In: Uő. <i>Az irodalmi tér</i>, Kijarat, 2005. 184–195.<br/> Heidegger, Martin: <i>A műalkotás eredete</i>. Európa. Budapest, 1988.<br/> Horváth Gizella: <i>Türelőkészlet az esztétikához</i>. Egyetemi Műhely–Partium, 2012<br/> Hume, David: A jó ízlésről. In: Hume összes esszéi I. Atlantisz, 1992. 222–244.<br/> Kant, Immanuel: <i>Az ítéleőrő kritikája</i> (ford. Papp Zoltán), Ictus, 1997. 14–74; 117–158; 162–187<br/> Kierkegaard, Soren: <i>Vagy–vagy</i>. Osiris–Századvég, Budapest, 1994, 60–82.<br/> Nietzsche, Friedrich: A művész és a művészet. In: <i>Az értékek átértékelése</i>. Holnap, 1994. 139–156.<br/> Nietzsche, Friedrich: <i>A tragédia születése</i>. Kriterion–Polis, Bukarest, 1994.</p>                                                    |                        |              |
| 8.2 Szeminárium / Labor                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Didaktikai módszerek   | Megjegyzések |
| 1. A szemináriumi tevékenység megbeszélése és leosztása                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Szövegelemzés és vita  |              |
| 2. A szép metafizikája Platónnál.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Szövegelemzés és vita  |              |
| 3. A művészet mint utánpótlás elve                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Szövegelemzés és vita  |              |
| 4. A mimészis és katharszis kérdése Arisztotelésznél                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Szövegelemzés és vita  |              |
| 5. A dráma elemei és felépítése                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Szövegelemzés és vita  |              |
| 6. A festészet és költészet vitája.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Szövegelemzés és vita  |              |
| 7. A művészetek tér- és időbeli dialektikája                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Szövegelemzés és vita  |              |
| 8. A szépség analitikája Kantnál                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Szövegelemzés és vita  |              |
| 9. A matematikai és a dinamikai fenséges                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Szövegelemzés és vita  |              |
| 10. A művészetfilozófia megalapozása Hegelnél                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Szövegelemzés és vita  |              |
| 11. A művészet formái és azok felosztása                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Szövegelemzés és vita  |              |
| 12. A művészet történetiségének kérdése                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Szövegelemzés és vita  |              |
| 13. A művészet átértékelése Nietzsche-nél                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Szövegelemzés és vita  |              |
| 14. A szemináriumi tevékenység kiértékelése                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                        |              |
| <p>Könyvészet</p> <p>Platón: <i>Phaidrosz, A nagyobbik Hippias, Ión, Állam VII., X.</i> In. Összes művei. Gondolat, Bp.1984<br/> Arisztotelész: <i>Poétika</i>. PannonKlett, Budapest, 1997.<br/> Leonardo da Vinci: <i>Értekezés a festészetéről</i>. Részlet in: <i>Esztétikai olvasókönyv</i>. Polis, 1999. 96–105.<br/> Lessing: <i>Laokoón</i> in: <i>Esztétikai olvasókönyv</i>. Polis, 1999. 157–184<br/> Kant: <i>Az ítéleőrő kritikája</i> (ford. Papp Zoltán), Ictus, 1997. (A szép analitikája, A fenséges analitikája)<br/> Hegel: <i>Esztétikai előadások I.</i>, Akadémiai, Bp. 1980. 3-69., 70–92.<br/> Vattimo, Gianni: <i>A művészet halála vagy alkonya</i>, in: <i>Az esztétika vége - avagy se vége, se hossza</i> (válogatta Bacsó Béla), Ikon, ELTE Esztétikai Tanszék, Bp. 1995. 13–26.<br/> Nietzsche, Friedrich: <i>A nem-morálisan felfogott igazságról és hazugságról</i>, in: <i>Athenaeum</i> (A francia Nietzsche-recepció) 1992 I/3. füzet, 3–15.</p> |                        |              |

**9. Az epiztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.**

- A tantárgy elsajátítása segítséget biztosít a hallgatóknak a művészet jelenségeihez kapcsolódó elemzések, tanulmányok és esszék elkészítéséhez
- Szakmai és kulturális fórumokon való részvétel

## 10. Értékelés

| Tevékenység típusa                                                                                                                                                       | 10.1 Értékelési kritériumok                              | 10.2 Értékelési módszerek                              | 10.3 Aránya a végső jegyben |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|-----------------------------|
| 10.4 Előadás                                                                                                                                                             | Az előadások és a kötelező könyvészet anyagának ismerete | Szóbeli felmérés a hallgató által húzott tétel alapján | 60%                         |
|                                                                                                                                                                          |                                                          |                                                        |                             |
| 10.5 Szeminárium / Labor                                                                                                                                                 | Szemináriumi referátumok bemutatása                      | Folyamatos felmérés                                    | 20%                         |
|                                                                                                                                                                          | Hozzászólás a felvetett témákhoz                         | Folyamatos felmérés                                    | 10%                         |
| 10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei                                                                                                                                 |                                                          |                                                        |                             |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• Az előadásokon és szemináriumokon 70%-os részvétel</li> <li>• A vitákban, szövegértelmezésekben való aktív részvétel</li> </ul> |                                                          |                                                        |                             |

## 11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)<sup>1</sup>

|  |                                          |  |  |  |  |  |  |  |
|--|------------------------------------------|--|--|--|--|--|--|--|
|  | A fenntartható fejlődés általános ikonja |  |  |  |  |  |  |  |
|  |                                          |  |  |  |  |  |  |  |

Kitöltés időpontja:  
2025. szeptember 25.

Előadás felelőse:  
Gregus Zoltán

Szeminárium felelőse:  
Gregus Zoltán

Az intézeti jóváhagyás dátuma:  
2025. szeptember 25.

Intézetigazgató:

<sup>1</sup> Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.